

SŁOWO REDAKCJI

Oddajemy w ręce Czytelników pierwszy w 2026 roku zeszyt „Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych”, w którym – jak zwykle – teologia spotyka się z historią, a refleksja systematyczna z pytaniami o kondycję dzisiejszego Kościoła.

Dział artykułów otwiera studium ks. Łukasza Koszałki poświęcone sporowi Ireneusza z Lyonu z walentynianami o publiczny charakter objawienia – tekst przypominający, że pytanie o to, kto i w jaki sposób ma prawo interpretować depozyt wiary, towarzyszy chrześcijaństwu od jego pierwszych wieków. W duchu refleksji systematycznej pozostaje również artykuł Wojciecha Słomskiego, analizujący ontologiczny problem wolności w eschatologii Sergiusza Bułgakowa. Do historii Kościoła na Śląsku prowadzi nas ks. Henryk Olszar, rekonstruując lata młodości i rodowód biskupa Teodora Kubiny, natomiast Adam Okun zabiera Czytelników na pogranicze religii i folkloru, przyglądając się inwokacjom żałobnym obecnym w praktyce pozaliturgicznych nabożeństw przedpogrzebowych. Numer dopełniają teksty o wyraźnie pastoralnym rysie: ks. Mikołaj Krzyżowski omawia znaczenie warsztatów liturgiczno-muzycznych w formacji wiernych na przykładzie edycji skoczowskich, a ks. Michał Wilkosz podejmuje temat Kościoła interkulturowego wobec wyzwań migracji, odwołując się do dziedzictwa ks. Franciszka Blachnickiego.

W części recenzyjnej Daniel Szlachta-Leja omawia monografię ks. Jakuba Kani o działalności kanonicznej i prawodawczej arcybiskupa Damiana Zimonia, a ks. Rafał Michaelis przedstawia obszerną biografię ks. Jana Związka autorstwa ks. Kamila Kęsika i ks. Michała Widery. Zeszyt zamykają dwa sprawozdania ks. Wojciecha Surmiaka, dokumentujące udział w międzynarodowych spotkaniach poświęconych uczeniu się przez służbę (CLAYSS i Uniservitate) oraz dialogowi i pojednaniu.

Życzymy inspirującej lektury.

ks. Damian Bednarski
redaktor naczelny

FOREWORD

Dear Readers,

We are pleased to present the first issue of *Silesian Historical and Theological Studies* for 2026. As always, the journal brings together theology and history, combining systematic reflection with questions arising from the contemporary life of the Church.

The articles section opens with a study by Fr Łukasz Koszałka on Irenaeus of Lyon's dispute with the Valentinians over the public nature of revelation. His article reminds us that the question of who has the right to interpret the deposit of faith, and how it should be interpreted, has been part of Christian thought since the earliest centuries of Christianity. Wojciech Słomski's contribution, which examines the ontological problem of freedom in Sergius Bulgakov's eschatology, likewise engages with questions of systematic theology. Fr Henryk Olszar takes us into the history of the Church in Silesia, tracing the early years and lineage of Bishop Teodor Kubina. Adam Okun, meanwhile, explores the intersection of religion and folklore, examining the mournful invocations made during non-liturgical pre-funeral services. This section concludes with two articles of a distinctly pastoral character. Fr Mikołaj Krzyżowski discusses the role of liturgical and musical workshops in the formation of the faithful, using the Skoczów workshops as a case study. Finally, drawing on the legacy of Fr Franciszek Blachnicki, Fr Michał Wilkosz addresses the topic of an intercultural Church in the context of challenges arising from migration.

In the review section, Daniel Szlachta-Leja discusses Fr Jakub Kania's monograph on the canonical and legislative work of Archbishop Damian Zimoń, and Fr Rafał Michaelis presents a comprehensive biography of Fr Jan Związek, written by Fr Kamil Kęsik and Fr Michał Widera.

The issue closes with two reports by Fr Wojciech Surmiak on his participation in international meetings (CLAYSS and Uniservitate) dedicated to learning through service, as well as to dialogue and reconciliation.

I am wishing you an engaging and inspiring read.

Fr Damian Bednarski
Editor-in-Chief